

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Bergen, 1.06.2015

Høringsuttalelse om Bjørnklettbotn kraftverk i Masfjord kommune, Hordaland.

Naturvernforbundet i Hordaland (NVH) er sterkt skeptisk til at Småkraft AS skal få konsesjon til å bygge ut Bjørnklettbotn i Masfjord kommune med beregnet produksjon på 20.1 GWh i et normalår.

Per dags dato ligger det 5 søknader om tillatelse til utbygging av småkraftverk i Masfjord kommune alene, inkludert søknad til Bjørneklettbotn kraftverk. Med tanke på at den økologiske belastningen i området vil bli stor, og dette vil kunne få fatale, negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet, er Naturvernforbundet Hordaland (NVH) er kritisk til at Småkraft AS skal få konsesjon til å bygge ut Bjørneklettbotn kraftverk. Rapporten på biologisk mangfold som foreligger konsesjonssøknaden gir i tillegg etter vårt syn ikke et korrekt bilde av den biologiske tilstanden og naturverdiene i influensområdet, der i tillegg tidligere observasjon av den rødlistede arten skjeand (NT) er blitt registrert, men ikke vektlagt. De negative konsekvensene av den planlagte utbygningen vil etter vår mening overgå den potensielle samfunnsnyten til dette prosjektet, og konsesjonssøknaden må derfor avslås på bakgrunn av dette.

Dette begrunner vi på følgende;

Biologisk mangfold

Fugl

Siden feltarbeidet ble utført så sent på året som i oktober, er nok fugleobservasjonen ufullstendige. Dermed blir konklusjonene spekulative. Her gjelder i høy grad "føre var-prinsippet" §9 i Naturmangfoldsloven der det heter. "*Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.*"

I ytre deler av deltaet er registrert som yngleområde for siland, tjeld, vipe og rødstilk. Dette er arter som er verdisatt lokalt viktige. Det er tidligere registrert skjeand (NT) i trekktiden og søk i Artsdatabanken 2014 viste også til registreringer av strandsnipe (NT). Strandsnipen (NT) er normalt mindre sårbar for vannføringsreduksjon enn fossefall. I Miljøvurderingen (vedlegg 6), står det: "Hekkeforholdene for strandsnipen

vil mest trolig opprettholdes i de beste hekkeområdene rundt Haukelandsvatnet og langs elva nedstrøms, mens strekningen mellom inntaket og Haukelandsvatnet trolig blir mindre egnet etter utbygging på grunn av svært lav vannføring.” I samme rapport vurderes omfanget av en utbyggingen til å ha en liten til middels konsekvens. Siden dette gjelder en rødlistet fugleart, blir de negative konsekvensene av utbyggingen langt større en det som kommer frem i rapporten. Dette er alene god nok grunn til å være kritisk til denne utbyggingen.

Fuglearten Fossefall er blitt observert Haukdalselven. Det er ikke nevnt noen tiltak mot denne fuglearte, annet at en at en minstevannføring tilsvarende 52 l/s er for lite til å opprettholde hekkeplassene i øvre del av Haugdalselva, oppstrøms Haukdalsvatnet. At Fossefall har hekkeplass her, burde blitt tatt stor hensyn til. Utbygging av småkraftverk andre steder har tidligere vært en stor trussel for blant annet denne fuglearten og dens hekkeplass, og vil kunne være en stor trussel mot arten her også. I rapporten 3-2007 fra Norsk Ornitologisk Forening viser til at det er en sterk sammenheng mellom Fossefallens krav til hekkeplass og lokaliteter som er aktuelle og bygge ut til småkraftverk. Utbygging av småkraftverk andre steder har tidligere vært en stor trussel for denne arten og dens hekkeplass, og vil kunne være en stor trussel mot arten også her. Den reduserte vannføringen vi også føre til redusert bunndyrproduksjon i innløpselven til Haukdalsvatnet, sammensetningen av bunndyr- og dyreplanktonsamfunnet vil også ender. Store deler av føden til fossefallet består av bunndyr, og en redusert bunndyrproduksjon vil føre til negative konsekvenser for denne arten.

Fisk og ferskvannsbiologi

Siden utløpet til kraftverket vil komme like ovenfor en anadrom strekningen, vil utfall/stans i stasjonen få umiddelbare, negative konsekvenser for vannføringen på anadrom strekning. Erfaring viser til at driftstanser skjer med jevne mellomrom, det er negative konsekvenser for alle stadier av anadrom fisk når vann synker raskt eller forsvinner i influensområdet. I miljøvurderingen (vedlegg 6) sies det at ved minstevannføringen på 52 l/s om sommeren vil fører til at fiskeproduksjonen i gytebekken inn til Haukelandsvatnet vil bli betydelig redusert. Dersom jevnlig driftstanser på kraftverket, vil den negative konsekvenser blir betydelig større en det som kommer frem i rapporten.

Dette vassdraget har også potensialet til å bli et enda viktigere sportsfiskevassdrag i regionen. Minkende sur nedbør har gitt økt produksjon av laks i elva, en trend som det ser ut til å forsette. Dette prosjektet setter en stopper for en slik fremtidig bruk av hele vassdragsområdet ovenfor fossen. Dersom bygging av dette kraftverket, vil det ikke lenger være mulig for rognplanting av laks ovenfor kraftverket. Ikke minst setter dette kraftverket en stopper for forlengelse av anadrom strekning, ved at det ikke tillater å lage en laksetrapp i Sagfossen, noe som er gjort i naboelvene Modalselva, Ekso og Frøysetelva.

Landskap

Arealendringer er en av de største årsakene til tap av biologisk mangfold og utbygging av Bjørneklettbotn kraftverk vil medføre tap av INON på 0.12 km² i sone 2. Virkningsomfanget vurderes til å være middels negativt med middels verdi og

konsekvensen til middels negativ (--). En ev. utbygging vil føre til reduksjon av INON i form av at arealet mister sin status da grensene flyttes, med det vil ikke være noe fysiske inngrep i områdene som bortfaller. Målet med INON er å bevare en inngrepsfri natur for fremtiden. Kartleggingen av INON viser at presse på norsk natur har økt. Det er derfor viktig å bevare det som er igjen av INON områder, med tanke på det biologiske mangfoldet og for den videre generasjon.

Bjørneklettbotn kraftverk vil nytte et fall på 220 m i Haugdalselven mellom inntaket på 320 moh og kraftstasjonen på 100 moh. Vannvegen er planlagt i en 1840 m lang tunell og en 180 m lang nedgravet rørgate. Denne utbyggingen vil føre til redusert vannføring på en ca 3300 m lang strekning, som delvis går i bredt fall over store svaberg ned mot Haukelandsvannet. Dette vil være svært synlig og få negative konsekvenser for landskap og friluftsliv. Nærmeste nabo til vannfallet er Fjon fjellkirke, samt lysløypeanlegg og camping. Ikke bare vil dette inngrepet føre til negative synlige konsekvenser, men også føre til at reduksjon av vannstand i badekulpene som turistene bruker.

Konklusjon

Det trengs et grundigere feltarbeid området, på et mer passende tidspunkt, dette i stor grad for å bedre kartleggingen av den rødlistede arten Strandsnipen. Det kunnskapsgrunnlaget som vi har i dag, står ikke i et rimelig forhold til den risikoen for skade på naturmangfoldet som utbyggingen representerer. Dermed oppfylles ikke §8 og §9 i Naturmangfoldsloven om kravet til kunnskapsbasert forvaltning og føre var prinsippet. Vi mener dermed at Småkraft AS ikke tar hensyn til føre-var-prinsippet i Naturmangfoldsloven. Konsekvensutredningen mangler flere aspekter, og har ikke vurdert de ulike konsekvensene på de forskjellige områdene på en tilstrekkelig måte. Konsekvensutredningen baserer seg ikke nok på kunnskapsgrunnlaget, som i NML § 9 sier: "Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet." Konsekvensutredningen tar heller ikke hensyn til viktigheten av prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning fra §10. Dette er svært viktig både per dags dato, men også for framtidige generasjoner og tenkning innenfor miljøhensyn og naturmangfold.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet Hordaland

Oddvar Skre
Leder Naturmangfaldsgruppa

Maria Fotland Løvik
Saksbehandler